

ОӘЖ 725.29

САУДА-ОЙЫН-САУЫҚ ОРТАЛЫҚТАРЫН ЗЕРТТЕУ

Әзімбай Баян Сейітқызы

Bayan.azimbay@mail.ru

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ Сәулет және құрылыс факультетінің «Дизайн және инженерлік графика» кафедрасының 5 курс студенті, Астана, Қазақстан

Ғылыми жетекші: профессор Утешева Г.Т.

ҚР-ның құрметті сәулетші, МАИН академигі

Сауда-ойын-сауық орталықтарының келуімен барлығы өзгерді. Олардың шеңберінде зерігуге жол бермеу, және сонымен қатар, өз өнімдерімен, заттарымен немесе жабдықтарымен қамтамасыз етуде бірқатар өзекті мәселелерді шешу үшін барлық қажетті нәрсе бар.

Қазіргі заманғы сауда орталықтарының ауқымы мен бірегей дизайнымен ерекшеленеді. Ішінде олар сұлулығымен соққы бере алады. Мен бұл жағдайда қуанышпен

бизнесті біріктіруге қуаныштымын. Сіз барлық мәселелерді бірден шеше аласыз және процедураны қолдана аласыз.

Бүгінгі күні ойын-сауық саласы кең және көп қырлы деп айтуға тиіспін. Ойын-сауық индустриясы кез-келген сұранысты апарып, оларды өмірге жеткізеді. Бірақ бұл жақында ғана пайда болды. Біртіндеп тұрғындардың ажырамас бөлігі болып сауық орындары болды. Өмірдің шындықтары ойын-сауық индустриясының белсенді дамуына ықпал етті: елдегі саяси, экономикалық және әлеуметтік жағдайдың өзгеруі.

Демалу орындарымен сауда-саттықпен айналысу қазіргі таңда ең қажетті орындардың бірі болып табылады. Осы сауда-ойын сауық орталықтарының пайда болуына байланысты олардың құрылысы да өркенді даму үстінде [1].

Зауанауи сауда-ойын-сауық орталықтары-сауда бөлімдері мен сауық орталықтарымен байланыстағы арнайы жоспарланған орында орналасқан орын. Мұнда сауда гипер-маркеттері немесе супермаркеттері, бутиктер, салондар, жиһаздар сату орындары, тез тамақтану орындары, кинотеатрлар, бильярд, боулинг, дискотека, балаларға және үлкендерге арналған сауық орындары, автокөліктерге арналған тұрақтар бар.

Сауда-ойын-жауық жобасын жобалай отырып орналасу орны мен оның ерекшеліктерін ескеріп өту қажет. Ол жақын арада көлік тасымалдау орындары бар, тұрғыны көп ауданда орналастырылады. Жобаның жақсы жобалану тек қай жерде орналасатынына байланысты емес, оның ішкі дизайнына, эскалатор, кіреберіс алаңдарының, қызмет көрсету орындарының, өртке қарсы шығарушылардың жобалануына да байланысты. Кинотеатрлар мен боулингтердің жобасына аса мән беру қажет. Олардың өздеріне тән қажеттіліктерді бар - зал көлемі, торлы калонна, дыбыстық оқшаулау. Ішкі бөлімдердің жобасы ыңғайлы болып қана қоймай, ішінде сатып алушылар мен демалушылардың қимылдарына ыңғай жасалуы қажет [2].

Көңіл көтеру немесе сауық орындары әдетте ғимараттың жоғарғы бөлігінде орналастырылады. Алғашқы қабаттарында саудаға арналған орындар орналасады. Ойын-сауық аймағына келушілер жоғары қабаттарға көтерілуіне байланысты сатып алушылардың 2-ші және 3-ші сауда алаңдарына ағындары ұсынылады.

Ең танымал және сұранысқа ие сауық қызметтерінің бірі - мультиплекстік кинотеатрлар. Көптеген мультиплекстер отбасылық кинотеатрлар үшін арналып жасалынады, олардың репертуары мен қосымша қызметтердің ауқымын анықтайды. Мультиплекс сауда кешенінің ірі зәкірлерінің бірі болып саналады, кейде күніне бірнеше мың адамды тартады. Кинотеатрда әлемдік кинотеатрдың жаңа элементтері пайда болады - кез келген жастағы азаматтарды тартатын фильмдер. Көптеген жолдармен, сауда кешенінің табысы мен табыстылығы кинотеатрдың орналасуымен тығыз байланысты [3].

Өкінішке орай, сауда орталығында ойын-сауық қызметтерін ұйымдастыру әрдайым мүмкін емес. Кинотеатр - белсенді қуатты генератор, бірақ ол нақты орындарды қажет етеді. Кинотеатрға арнайы бөлме салу қажет, сондықтан оның құрылысы салынып жатқан жаңа кешендерде ғана мүмкін болады. Тағы бір кемшілігі - әдетте кинотеатр үлкен алаңдарды алып жатыр және жалға алушы болып табылады. Осылайша, жалдау ставкалары төмен, бұл кешеннің иесінің табысын азайтады.

Боулинг-клубтар мен фитнес-клубтар сауда орталығына жақсы негіз болып саналады.

Сауда алаңдары-Сауда аймағы географиялық аймақ болып табылады, оның аумағында басым көпшілігі (шамамен 95%) сауда орталығының сатып алушылар мен дем алушылар. Сауда орталығының сауда орталығының шекаралары мынадай факторлармен анықталады:

- Сауда орталығының түрі;
- Жаяу жүргіншілер мен көлікке қолжетімділік;
- Табиғи немесе жасанды физикалық кедергілер;
- Бәсекеге қабілетті нысандардың болуы;
- Халық тығыздығы және т.б.

Үй-жайдың жалпы орналасуы сатылған тауарлардың профиліне байланысты. Дизайн кезінде ең маңызды параметр - болашақ павильондағы төбенің биіктігі. Стандартты биіктігі -

4-5 м, бірақ жалға алушылардың белгілі бір санаттары көбірек кеңістікке қажет етеді. Сөрелермен сауда павильондары 7 метр биіктікте болуы керек, ал сауда-ойын-сауық кешендерінде, соның ішінде кинотеатрларда, 9 метрлік үлкен зал болуы керек.

Мега силквей Астана қаласы, қабанбай батыр көше бойында орналасқан. MEGA Silk Way сауда орталығы MEGA сауда-ойын-сауық желісінің жаңа тарауы болып табылады. Шарман Таулог компаниясының ағылшын сәулетшілері өздерінің портфолиосындағы ең жақсы жобалардың бірі - Астанадағы сауда-ойын-сауық орталығын құрудың негізгі тұжырымдамасын әзірледі. MEGA Silk Way - MEGA желісінің жобаларының ең жақсы сапасын біріктіретін, туризм және капиталдың инвестициялық тартымдылығы тұрғысынан маңызды объект болып табылады. Ұзындығы - 500 м, ені 160 м, атриум биіктігі - 27 м, ол 9 қабатты ғимаратқа теңестіріледі.

Жалпы ауданы -140,400 м².

Коммерциялық алаңы -74,100 м²

Кафелер мен мейрамханалар -30

Тамақтандыру алаңы -1,130 орындық

Гипермаркет -2,760 м²

Дүкендер аспаптар мен электроника -2 140 м²

Балалар ойын-сауық саябақтары -650 м²

Кинотеатр -5 500 м²

Балалар гипермаркеті -1500 м²

Мұз айдыны -800 м²

Трамплиндер паркі -2500 м²

Тұрақ -2 113 орын (жерасты паркінгіде 410)

Айына -900000 адам қатысады .

Онда супермаркет «Рамстор», Батуттық саябақ «Kango», Кинотеатр «Chaplin Cinema», Фудкорт, Қызметтер: банктер (Казкоммерцбанк, Сбербанк, Қазақстан Халық Банкі), студиялар, туристік агенттік, химиялық тазалау, сұлулық салоны, валюта айырбатау, киім butikтері, балалар ойын алаңдары mini city, Napelon және с.с. бар.

Сурет-1. Мега Силквей сауда-ойын-сауық орталығы

Астанада 2010 жылы 5 шілде күні Елорда күніне Хан Шатыр сауда-ойын-сауық орталығының ашылуы болды. Приотехникалық мүмкіндіктерді пайдалану үшін Хан Шатырдың ашылуы салтанатты түрде түнде ашылды. Бұл сауда-ойын-сауық орталықтың ашылуыда Қазақстан, Армения, Ресей, Тәжікістан, Түркия, Украйына елдерінің президенттері қонақ болды. Келген қонақтарға арнап арнайы қойылымдар қойылды. Онда әлемге атақты италияндық Андреа Бочелли ән салды. Оның биіктігі 102 метр, жалпы ауданы 127 мың шаршы метр. Хан Шатырды жобалау кезінде қазақтың дәстүрін ескере отырып жобалаған. Мәселен қазақтың киіз үйі. Ғимарат суық пен ыстыққа төзімді материалдардан жасалған. Күн сәулесі еркін өтеді. Сауда-ойын-сауық орталығында жасанды сарқырамалар, көлдер, бақтар, құмды жағалаулар бар. Сонымен қатар дәмханалар мен мейрамханалар,

балаларға арналған ойын алаңдары, фаст-фудтар, кинозалдар, фитнес орталықтары, яғни қалағанның бәрін таба аламыз. Елімізге келген туристерге Хан Шатыр өте жақсы демалыс орны болып табылады. Бұл жерге қыс мезгілінде келсе де болады. Астана ауа райы қыс кезінде өте суық. Ал мұнда қыс кезінде де жаз мезгіліндей болып тұрады. Сырттағы ауа райы еш әсер ете алмайды. Бұл орталық бас қаламыздың өсіп, гүлденуіне ғана емес сонымен қатар тұрғындардың қажеттілігін қамтамасыз ететін өте жақсы орын. Хан шатыр іргетасы 20 метрді. Әлемдегі киіз үй іспестес ғимарат. Шатыр құрлысы 4 жылға созылған. Жобаның құны 200 млн. долларды құрады. Ғимарат сәулетшісі – ағылшынды Норман фостер. Бұл сәулетшінің қолтанбасы Астанада бірнеше жерде бар. Бейбітшілік және келісім сарайының да сәулетшісі де осы кісі.

Сурет-2. Хан шатыр сауда-ойын-сауық орталығы

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Воронцова Д. С. Эволюция коммуникационно-рекреационных пространств торговых центров // Архитектон: известия вузов. – 2009. – № 26. – С. 2-4
2. Зорин К. Л. История развития торговых центров // АМІТ. Международный электронный научно-образовательный журнал по научно-техническим и учебно-методическим аспектам современного архитектурного образования и проектирования с использованием видео и компьютерных технологий. – 2012. – № 3(20). – С. 5-6
4. Гослинг Д., Мейтленд Б. Проектирование торговых комплексов. - М. “Стройиздат”, 1979г. - с.24.